

PL/SQL - Trigger

9.1 Zadanie cvičenia - Triggre

Úlohou je vytvoriť triggre a overiť funkčnosť následným príkazom (Insert, Delete, prípadne Update). Pri vytváraní triggra sa sústreďte aj na zodpovedanie nasledovných otázok:

1. Riadkový (for each row), alebo tabuľkový trigger, alebo je to jedno?
2. Before alebo After? Alebo je to jedno?
3. Ktorý record máme k dispozícii? (New, Old, oba)?

Upozornenie

V triggrí nikdy neodchytávajú výnimku, ale v prípade nutnosti použijete funkciu `RAISE_APPLICATION_ERROR`.

1. Rozšírte tabuľku `zap_predmety` o dva stĺpce - užívateľ, dátum. Vytvorte trigger, ktorý pri zmene naplní tieto stĺpce do všetkých zmenených riadkov aktuálnym užívateľom a dátumom a časom tejto zmeny. (Tak, aby ste zabránili prepísaniu užívateľom.)
2. Pomocou triggra (triggrov) zabezpečte, že žiaden študent nemôže predmet opakovať viac ako jeden krát. (Pri operácii insert). Po odskúšaní tento trigger dropnite.
3. Spravte trigger, ktorý vám zabezpečí kaskádu na operáciu Update pre zmenu osobného čísla.
4. Vytvorte tabuľku pre logovanie operácií vykonávaných nad tabuľkou `zap_predmety`. Potrebne je logovať – kto, kedy, akú operáciu vykonal a ako vyzeral pôvodný záznam (v prípade Delete, Update) alebo nový záznam (v prípade Insert).
5. Napíšte trigger, ktorým zakážete vymazávať komukoľvek riadky z tabuľky `zap_predmety`. Následne sa pokúste vymazať niektorý riadok.
6. Pomocou triggra zabezpečte pri vkladaní údajov do tabuľky `zap_predmety` nastavenie defaultnej hodnoty `ects` podľa tabuľky `predmet_bod` z daného roku. (T.j. ak užívateľ pri vkladaní nezadá hodnotu `ects`, zistíte ju z tabuľky `predmet_bod` z údajov platných pre daný predmet v daný rok.).
7. Vyskúšajte si odstavenie (bez drop-u) a znovu aktivovanie triggra z predchádzajúceho príkladu.
8. Dropnite trigger z predchádzajúceho príkladu.

9.2 Doplnenie cvičenia - Letisko - Triggre

1. Vytvorte trigger na automatické priradenie id_letenky zo sekvencie.
2. Vytvorte trigger, ktorý na letenku automaticky prideli voľné sedadlo z danej triedy pre daný let.
3. Pomocou triggra skontrolujte korektnosť dátumu pri zadávaní údajov o lete. (Nemôže pristáť skôr ako odletel, maximálna dĺžka letu nech je 12 hod.)
4. Pomocou triggra zabráňte predaj leteniek na už realizované lety, prípadne menej ako 30 minút pred odletom lietadla.

9.3 Pomôcka - Trigger

- triggre sa spúšťajú implicitne pri modifikácii tabuľky – nezávisle na užívateľovi modifikujúcom tabuľku alebo aplikáciu, ktorá modifikuje tabuľku.
- triggre sa definujú len pre databázové tabuľky príp. pohľady
- triggre neprijímajú argumenty
- trigger sa dá spustiť len pri týchto DML príkazoch: UPDATE, INSERT a DELETE
- Nepovolí neplatné dátové transakcie
- Zaisťujú komplexnú bezpečnosť
- Zaisťujú referenčnú integritu (RI) cez všetky uzly v distribuovanej databáze
- Vytvárajú strategické a komplexné aplikačné pravidlá
- Zaisťujú sledovanie (audit)
- Spravujú synchronizáciu tabuliek
- Zaznamenávajú štatistiku často modifikovaných tabuliek

9.3.1 Syntax

```
CREATE [OR REPLACE] TRIGGER [schema.] trigger
{ {BEFORE | AFTER }
  {DELETE | INSERT | UPDATE [ OF stlpec1 [, stlpec2 [,...]] ] }
  [ OR {DELETE | INSERT | UPDATE [ OF stlpec1 [, stlpec2 [,...]] ] } ] [...]
|
  INSTEAD OF {DELETE | INSERT | UPDATE }}
ON [schema.] tabulka
[ REFERENCING { OLD [AS] stary | NEW [AS] novy} ]
[ FOR EACH ROW ]
[ WHEN (podmienka) ]
Telo triggra
```

- Referencing je možné použiť len pri triggrí, ktorý je spúšťaný pre každý riadok zadanej operácie (t.j.) FOR EACH ROW.
- Záznam NEW je možné použiť pri operácii INSERT, alebo UPDATE
- Záznam OLD je možné použiť pri operácii UPDATE, alebo DELETE

- Záznamy NEW a OLD majú vždy rovnakú štruktúru ako tabuľka, na ktorej je definovaný trigger
- Pred záznamami je vždy potrebné dávať :

```
(:new.os_cislo)
```

■ Príklad 9.1: Rozdiel medzi s FOR EACH ROW a bez FOR EACH ROW

1. Príprava tabuľky.

```
CREATE TABLE log_table_zp
( user_name varchar2(20),
  datum date );
```

2. Vytvorenie triggra na logovanie.

```
(a) create or replace trigger t_log_zp
    AFTER UPDATE on zap_predmety
    begin
        insert into log_table_zp
            values (user, sysdate);
    end;
```

```
(b) create or replace trigger t_log_zp
    AFTER UPDATE on zap_predmety
    FOR EACH ROW
    begin
        insert into log_table_zp
            values (user, sysdate);
    end;
```

3. SQL>update zap_predmety
 2 set skrok = 2002
 3 where skrok = 2000;
 7 rows updated

4. bez FOR EACH ROW
 1 riadok vložený do log_table_zp

- s FOR EACH ROW
 7 riadkov vložených do log_table_zp

9.3.2 Obmedzenia pri vytváraní triggra:

- Telo môže obsahovať DML SQL príkazy, ale SELECT príkazy musia byť príkazy typu SELECT ... INTO, alebo sa musia nachádzať v deklaráciách kurzora.
- DDL deklarácie nie sú povolené v tele triggra.
- Nie sú povolené žiadne príkazy riadiace transakciu (COMMIT, SAVEPOINT, alebo ROLLBACK príkaz).
- Vo volanom uloženom podprograme taktiež nie sú povolené žiadne príkazy riadiacich transakcií, pretože sa vykonávajú v rozsahu daného triggra .
- Premenné typu LONG a LONG RAW nemôžu byť použité ako :OLD alebo :NEW hodnoty.

9.3.3 Zapnutie, vypnutie a zrušenie triggra

- Zapnutie a vypnutie vykonávania konkrétneho triggra:

```
ALTER TRIGGER [schema.] trigger
  ENABLE | DISABLE;
```

- Zapnutie a vypnutie vykonávania všetkých triggrov pre určitú tabuľku:

```
ALTER TABLE [schema.] tabuľka  
    ENABLE | DISABLE ALL TRIGGERS;
```

- Zrušenie triggra:

```
DROP TRIGGER [schema.] trigger ;
```

```
SELECT trigger_name FROM user_triggers;
```

■ *Príklad 9.2: Definovanie AUTOINCREMENT stĺpca*

1. Vytvorenie SEQUENCE

```
CREATE SEQUENCE SEKV_ID  
    INCREMENT BY 1 START WITH 1;
```

2. Vytvorenie tabuľky

```
CREATE TABLE tab_seq  
( id integer primary key,  
  popis varchar2(10));
```

3. CREATE OR REPLACE TRIGGER tab_seq_ins
 BEFORE INSERT ON tab_seq
 REFERENCING NEW AS nový
 FOR EACH ROW

```
BEGIN  
    SELECT sekv_id.NEXTVAL INTO :novy.id FROM dual;  
END;
```

■ Príklad 9.3: Rozdiel medzi default hodnotou a triggerom

1. Default hodnota

```
create table T1
(
  id    integer not null primary key,
  cislo integer DEFAULT 3
);
```

```
2. insert into T1 values ( 1, 5 );
   insert into T1(id) values (2);
   insert into T1 values ( 3, null );
```

3. SQL> select * from t1;

ID	CISLO
1	5
2	3
3	

```
1. create table T1
(
  id    integer not null primary key,
  cislo integer
);
```

```
2. create or replace trigger T1_default
   before insert on T1
   referencing NEW as novy
   for each row
   begin
     if (:novy.cislo IS NULL) then
       :novy.cislo := 3;
     end if;
   end;
/
```

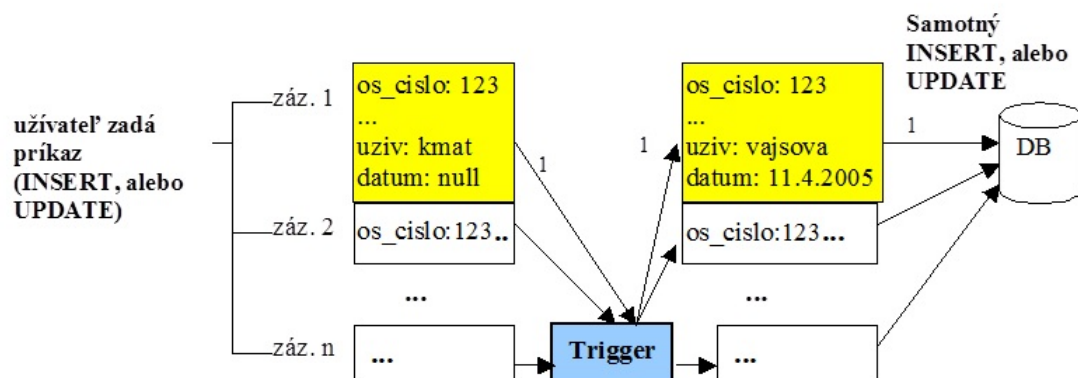
```
3. insert into T1 values ( 1, 5 );
   insert into T1(id) values (2);
   insert into T1 values ( 3, null );
```

4. SQL> select * from t1;

ID	CISLO
1	5
2	3
3	3

■ Príklad 9.4: Monitorovanie zmien

```
create or replace trigger zap_predmety_mon
  BEFORE INSERT OR UPDATE ON zap_predmety
  REFERENCING new as novy
  FOR EACH ROW
  BEGIN
    select user, sysdate
      INTO :novy.uziv, :novy.datum_zm
    from dual;
  END;
/
```


■ Príklad 9.5: Zabránenie niektorým užívateľom meniť hodnoty primárneho kľúča

```
create or replace trigger st_oc
before UPDATE OF os_cislo on student
for each row
when (user not in 'vajsova')
begin
-- vyvolaj vlastnu vynimku
RAISE_APPLICATION_ERROR(-20000,
'ERROR - NEMOZES MENIT OS_CISLO');
end;
/
```

■ Príklad 9.6: Definovanie kaskády pre delete pomocou triggra.

```
create or replace trigger st_del_cascade
before DELETE on student
for each row
declare
pocet integer;
begin
select count(*) into pocet
from zap_predmety
where os_cislo = :old.os_cislo;

dbms_output.put_line ('Bolo vymazanych '||pocet
||' zaznamov zo zap_predmety');

delete from zap_predmety
where os_cislo = :old.os_cislo;
end;
/
```

9.4 Jazyk PL/SQL

9.4.1 Deklarácia premenných

Deklarácie umožňujú v bloku uviesť zoznam definícií premenných, typov a kurzorov. Premenným môžeme nastaviť dátový typ, inicializovať ich na určitú hodnotu, dátový typ premennej nastaviť podľa tabuľky, prípadne stĺpca tabuľky.

Premenna	typ;	---	premenná je daného typu
Premenna	typ := init_hodnota;	---	deklarácia a inicializácia
Premenna_record	tabulka%ROWTYPE;	---	záznam má položky rovnakého
		---	typu a názvu ako tabuľka
Premenna	tabulka.stlpec%TYPE;	---	premenná je rovnakého typu ako
		---	príslušný stĺpec tabuľky

9.4.2 Príkazy

9.4.3 Príkaz priradenia

Premenna := vyraz;

9.4.4 Prázdný príkaz

NULL;

9.4.5 Podmienková logika

Vetvenie je možné vykonať pomocou príkazov IF-THEN-ELSE, ELSIF a CASE.

9.4.6 Vetvenie príkazom IF

```
IF podmienka THEN
    Prikazy;
[ ELSE
    Prikazy;
END IF; ]
```

```
IF podmienka THEN
    Prikazy;
ELSIF podmienka2 THEN
    Prikazy;
[ ELSE
    Prikazy; ]
END IF;
```

```
IF podmienka THEN
    Prikazy;
ELSE IF podmienka2 THEN
    Prikazy;
[ELSE
    Prikazy;]
END IF;
END IF;
```

9.4.7 Vetvenie príkazom CASE

```
--od Oracle 9i
CASE premenna
  WHEN hodnota1 THEN prikazy1;
  WHEN hodnota2 THEN prikazy2;
  ...
  [ELSE prikazy; ]
END CASE;
```

```
--od Oracle 9i
CASE
  WHEN podmienka1 THEN prikazy1;
  WHEN podmienka2 THEN prikazy2;
  ...
  [ELSE prikazy; ]
END CASE;
```

- Ak v príkaze CASE neuvediete vetvu ELSE, PL/SQL pridá implicitnú ELSE klauzulu:

```
ELSE RAISE CASE_NOT_FOUND;
```

- Príkaz CASE je možné použiť aj v SQL príkazoch, ale v tom prípade koniec príkazu je END a nie END CASE.

9.5 Cykly

Ak chceme spraviť opakovanie časti kódu, alebo spracovanie viacerých záznamov vrátených kurzorom, tak použijeme príkazy cyklu.

9.5.1 Základný cyklus LOOP

- Nekonečný cyklus:

```
LOOP
  Prikazy;
END LOOP;
```

- Ukončenie nekonečného cyklu pomocou EXIT:

```
LOOP
  ...
  IF podmienka THEN
    EXIT;
  END IF;
  ...
END LOOP;
```

```
LOOP
  ...
  EXIT WHEN podmienka;
  ...
END LOOP;
```

9.5.2 Cyklus WHILE

```
WHILE podmienka LOOP
  Prikazy;
END LOOP;
```

9.5.3 Cyklus FOR

```
FOR premenna IN min..max LOOP
  Prikazy;
END LOOP;
```

```
FOR premenna IN REVERSE min..max LOOP
  Prikazy;
END LOOP;
```


9.6 Nepomenovaný blok

```
[DECLARE          --- cast deklarácii
    nazov_premennej typ[:= init_hodnota];
]
BEGIN
    Priказы;          --- cast prikazov
[EXCEPTION        --- cast odchytenia a spracovania vynimiek
    WHEN typ_vynimky THEN
        prikazy;
    WHEN typ_vynimky2 THEN
        prikazy;
    ...
]
END;
/
```

9.7 Procedúry a funkcie

Syntax procedúry

```
CREATE [OR REPLACE] PROCEDURE nazov_procedury
  [( parameter1 [ mode1] datatype1,
    parameter2 [ mode2] datatype2, . . .)]
IS|AS
  [ nazov_premennej typ[:= init_hodnota]; ]
BEGIN
  Prikazy;
  [ EXCEPTION
    WHEN typ_vynimky THEN
      Prikazy;
    [WHEN ...]
  ]
END [nazov_procedury];
/
```

Syntax funkcie

```
CREATE [OR REPLACE] FUNCTION nazov_funkcie
  [( parameter1 [ mode1] datatype1,
    parameter2 [ mode2] datatype2, . . .)]
RETURN datatype
IS|AS
  [ nazov_premennej typ[:= init_hodnota]; ]
BEGIN
  Prikazy;
  RETURN vyraz;
  [ EXCEPTION
    WHEN typ_vynimky THEN
      Prikazy;
    [WHEN ...]
  ]
END [nazov_funkcie];
/
```

Mode - Typ argumentu:

- **IN** (default) – vstupný. Odovzdáva sa hodnota z volaného prostredia do procedúry ako konštanta. Pri pokuse o zmenu hodnoty argumentu, ktorý je definovaný ako IN, nastane chyba.
- **OUT** – výstupný. Odovzdáva sa hodnota argumentu do prostredia, odkiaľ bola procedúra volaná.
- **IN OUT** – vstupno-výstupný. Odovzdáva sa hodnota argumentu z prostredia a zmenená hodnota môže byť pomocou toho istého argumentu odovzdaná do prostredia, odkiaľ bola procedúra volaná.

Aby bolo možné procedúry vytvárať a používať, je potrebné zabezpečiť aj práva na tvorbu procedúr, funkcií (CREATE ANY PROCEDURE) a práva na vykonanie procedúr, alebo funkcií (EXECUTE).

```
GRANT CREATE ANY PROCEDURE TO uzivatel;
GRANT EXECUTE ON nazov_procedury TO uzivatel;
```

IN	OUT	IN OUT
default	Musí byť špecifikovaný	Musí byť špecifikovaný
Formálny parameter sa chová ako konštanta	Neinicializovaná premenná	Inicializovaná premenná
Parameter môže byť literál, výraz, konštanta alebo inicializovaná premenná	Musí byť premenná	Musí byť premenná

9.7.1 Príklady procedúr a funkcií

■ Príklad 9.7: Príklad procedúry

Majme procedúru `query_stud`, ktorá na základe vstupného parametra (osobné číslo), vráti celé meno študenta a jeho štúdiijnú skupinu vo výstupných parametroch.

```
CREATE OR REPLACE PROCEDURE query_stud
(v_oc      IN  student.os_cislo%TYPE,
 v_meno    OUT VARCHAR2,
 v_skupina OUT student.st_skupina%TYPE)
IS
BEGIN
  SELECT meno||' '|| priezvisko, st_skupina
    INTO v_meno, v_skupina
  FROM student st JOIN os_udaje ou USING (rod_cislo)
  WHERE st.os_cislo = v_oc;
END query_stud;
/
```

■ Príklad 9.8: Použitie procedúry v príkazovom riadku

```
-- deklarácia premenných v sqlplus
SQL> VARIABLE p_meno VARCHAR2(30)
SQL> VARIABLE p_skupina CHAR(5)

-- spustenie procedúry v sqlplus - pozor na :premenna
SQL> EXECUTE query_stud( 1512, :p_meno, :p_skupina);

PL/SQL procedure successfully completed.

-- vypis hodnoty premennej (bez : )
SQL> PRINT p_meno p_skupina

P_MENO
-----
Peter Novak

P_SKUPINA
-----
5Z012
```

■ Príklad 9.9: Použitie procedúry v nepomenovanom bloku

Aby bolo možné vypísať text na konzolu pomocou metódy `dbms_output.put_line`, je najprv nutné zadať nasledovný príkaz:

```
set serveroutput on
```

```

declare
    --- deklarácia premenných v bloku príkazov
    p_meno VARCHAR2(30);
    p_skupina CHAR(5);
begin
    --- spustenie procedúry v bloku
    query_stud( 1512, p_meno, p_skupina);

    --- vypis hodnoty premennej
    dbms_output.put_line ( 'Meno:      ' || p_meno);
    dbms_output.put_line ( 'Skupina : ' || p_skupina);
end;
/

```

```

--- na konzole bude výpis:
Meno:      Peter Novak
Skupina: 5Z012

```

■ Príklad 9.10: Príklad funkcie

```

CREATE OR REPLACE FUNCTION pocet_kreditov (p_oc IN student.os_cislo%TYPE)
RETURN NUMBER
IS
    p_kredity zap_predmety.ects%TYPE :=0;
BEGIN
    SELECT sum(nvl(ects,0)) INTO p_kredity
    FROM zap_predmety
    WHERE os_cislo = p_oc
    AND vysledok in ('A','B','C','D','E');

    RETURN p_kredity;

    EXCEPTION
    WHEN NO_DATA_FOUND THEN
        RETURN 0;
END pocet_kreditov;
/

```

■ Príklad 9.11: Použitie funkcie v príkazovom riadku

```

--- deklarácia premenných v sqlplus
SQL> VARIABLE kredity NUMBER
SQL> VARIABLE oc NUMBER
SQL> EXECUTE :oc := 500438

--- spustenie funkcie v sqlplus - pozor na :premenna
SQL> EXECUTE :kredity := pocet_kreditov(:oc)

--- výpis hodnoty - pozor bez :
SQL> PRINT kredity

```

```

KREDITY
-----
104

```

■ Príklad 9.12: Použitie funkcie v bloku príkazov

```

declare

```

```

kredity number;
oc   number := 500438;
begin
    kredity := pocet_kreditov(oc);    --- vykonaj funkciu
    dbms_output.put_line(kredity); --- vypis vysledok
end;
/

```

■ Príklad 9.13: Použitie funkcie v príkaze Select

```

SQL> SELECT st.os_cislo, ou.meno, ou.priezvisko, pocet_kreditov(st.os_cislo)
      FROM student st JOIN os_udaje ou USING (rod_cislo);

```

- Parametre v príkazovom riadku

- Pri spustení metódy z príkazového riadku môžeme hodnotu vstupného parametra (**IN**) zadať priamo konštantou, alebo premennou.
- Hodnotu vstupno-výstupného parametra (**IN OUT**) je nutné zadať pomocou premennej.
- Pre získanie výstupnej hodnoty z výstupného parametra (**OUT**) procedúry je nutné zadať premennú.
- Premennú je potrebné deklarovať pomocou príkazu **VARIABLE** (len názov premennej a dátový typ).
- Pri použití premennej pri spustení metódy je nutné zadať pred meno znak ":" (priamo pred názov premennej).
- Pri zisťovaní hodnoty (vstupno-)výstupnej premennej príkazom **PRINT** už sa nepoužíva znak ":".

- Funkcie

- Rozdiel medzi funkciami a procedúrami je minimálny - funkcia svojim menom vracia hodnotu.
- Funkcie je možné priamo využiť v príkazoch **Select**, pokiaľ návratová hodnota funkcie je typu, ktorý korešponduje s SQL typmi. (t.j. napr. nesmie vracať **BOOLEAN** hodnotu).
- Návratovú hodnotu funkcie nie je možné "zahodiť", ale je nutné výsledok funkcie využiť v príkaze **Select**, alebo výsledok funkcie uložiť do premennej, alebo použiť ako vstup inej metódy, prípadne výrazu.

Upozornenie:

Názov parametra alebo premennej, ktoré chcete používať v príkaze **Select** **NESMIE** mať rovnaký názov ako stĺpec tabuľky (pohľadu), z ktorej vyberáme. Toto je závažná chyba, ktorú kompilátor nerozpozná, ale pravdepodobne bude viesť k nesprávnym výsledkom.

9.7.2 Spôsob odovzdávania parametrov

- **pozíciou** – premenné odovzdané procedúre v takom istom poradí ako sú deklarované.
- **názvom** – premenné odovzdané v ľubovoľnom poradí, každá hodnota je asociovaná s názvom premennej použitím syntaxe `=>`.
- **kombinované** – prvé parametre odovzdané pozíciou, zvyšok názvom.

■ Príklad 9.14: Spôsob odovzdávania parametrov

1. Majme procedúru s nasledovnou hlavičkou:

```
CREATE OR REPLACE PROCEDURE add_dept
( v_name  IN dept.dname%TYPE  DEFAULT 'unknown',
  v_loc   IN dept.loc%TYPE    DEFAULT 'unknown') ...
```

2. Potom možné spôsoby spustenia tejto procedúry (podľa spôsobu predávania parametrov) sú:

```
begin
add_dept;                                -- použitie defaultných hodnôt
add_dept( 'TRAINING', 'NEW YORK');      -- pozíciou
add_dept( v_loc => 'DALLAS', v_name => 'EDUCATION'); -- názvom
add_dept( v_loc => 'BOSTON' );           -- názvom a default
end;
```

9.7.3 Zrušenie procedúry a funkcie

Syntax:

```
DROP PROCEDURE procedure_name;
DROP FUNCTION function_name;
```

Príklad:

```
SQL> DROP PROCEDURE raise_salary;
Procedure dropped.
```

```
SQL> DROP FUNCTION get_sal;
Function dropped.
```

9.7.4 Rozdiel medzi nepomenovaným a pomenovaným blokom

Hlavný rozdiel medzi nepomenovaným a pomenovaným blokom (procedúra, funkcia) je, že nepomenovaný blok sa vykonáva hneď po kompilácii zdrojového kódu a neukladá sa v databáze. Nepomenovaný blok sa pri každom spustení musí kompilovať a pri jeho spustení musíte mať priamo k dispozícii zdrojový kód daného bloku.

Pomenovaný blok príkazov (metóda) sa najprv skompiluje a jeho zdrojový aj skompilovaný kód sa uloží do databázového priestoru, pričom DBS vykoná operácie pre zefektívnenie práce servera. Teda metóda môže byť zavolaná z ľubovoľnej časti aplikácie a aj keď vymažeme súbor so zdrojovým kódom, pokiaľ nezmažeme samotnú metódu z DBS, bude ju možné naďalej používať.

9.8 Select v PL/SQL

Priamo v PL/SQL bloku je možné využiť len SELECT-INTO, alebo použiť kurzor pre spracovanie výsledkov selectu.

```
SELECT zoznam_stlpcov INTO zoznam_premennych
FROM zoznam_tabuliek
...
```

Podmienky pre aplikovanie konštruktu SELECT-INTO

1. SELECT-INTO musí byť select, ktorý vráti práve jeden riadok.
2. Za INTO musí byť uvedený zoznam premenných, ktoré sú predtým deklarované.
3. Premenné musia v rovnakom poradí ako stĺpce selectu a rovnakého typu ako očakávame výsledok. Na to môžeme využiť kopírovanie typov(pomocou %TYPE).

■ *Príklad 9.15: Select into*

```

declare
  p_meno    os_udaje.meno%TYPE;
  p_priezv  os_udaje.priezvisko%TYPE;
  pocet     integer;
begin
  select meno, priezvisko, count(*)
    INTO p_meno, p_priezv, pocet
  from os_udaje ou join student st using ( rod_cislo )
    left join zap_predmety using (os_cislo )
  where os_cislo = 550807
  group by meno, priezvisko;

  dbms_output.put_line('Pocet predmetov studenta - ' || p_meno || ' ' ||
                        p_priezv || ' je ' || pocet );

end;
/

```

9.9 Kurzory

V tejto podkapitole uvedieme len jeden najjednoduchší spôsob spracovania výsledkov selectu v procedúre pomocou kurzoru.

1. Deklarácia kurzoru.

```

CURSOR nazov_kurzora [(nazov_parametra typ_parametra [,...])] IS
  select-prikaz;

```

2. Spracovanie riadkov vrátených kurzorom:

```

FOR nazov_recordu IN nazov_kurzoru[(hodnoty_parametrov)] LOOP

  .... príkazy s použitím premennej

    nazov_recordu.nazov_stlpca

END LOOP;

```

■ Príklad 9.16: Spracovanie pomocou kurzoru bez parametra

```

declare
  cursor cur1 IS
    select os_cislo, ou.meno, ou.priezvisko, st.st_skupina, sum( ects ) as kredity
      from os_udaje ou JOIN student st USING ( rod_cislo )
        JOIN zap_predmety zp USING ( os_cislo )
     group by os_cislo, ou.meno, ou.priezvisko, st.rocnik, st.st_skupina
     order by st.rocnik, st.st_skupina;

  i integer := 0;
  skupina char(6) := 'xxxxxx';
begin
  FOR st_rec IN cur1 LOOP
    if (skupina <> st_rec.st_skupina )then
      skupina := st_rec.st_skupina;

```

```

        i:= 0;
        dbms_output.put_line(' --- Skupina: '|| skupina ||' --- ');
    end if;

    i := i+1;

    dbms_output.put (i || ' '||st_rec.os_cislo || ' ', '||st_rec.meno );
    dbms_output.put_line ( ' '|| st_rec.priezvisko || ' - ' || st_rec.kredity );
END LOOP;
end;

```

■ Príklad 9.17: Spracovanie pomocou kurzoru s parametrami

```

declare
    cursor cur1 ( p_priezv VARCHAR, p_rocnik INTEGER ) IS
        select os_cislo, ou.meno, ou.priezvisko, st.st_skupina, sum( ects ) as kredity
        from os_udaje ou JOIN student st USING ( rod_cislo )
        JOIN zap_predmety zp USING ( os_cislo )
        where priezvisko like p_priezv
        and rocnik = p_rocnik
        group by os_cislo, ou.meno, ou.priezvisko, st.rocnik, st.st_skupina
        order by st.rocnik, st.st_skupina;

    i integer := 0;
    skupina char(6) := 'xxxxxx';
begin
    FOR st_rec IN cur1('K%', 3) LOOP
        if (skupina <> st_rec.st_skupina )then
            skupina := st_rec.st_skupina;
            i:= 0;
            dbms_output.put_line(' --- Skupina: '|| skupina ||' --- ');
        end if;

        i := i+1;

        dbms_output.put (i || ' '||st_rec.os_cislo || ' ', '||st_rec.meno );
        dbms_output.put_line ( ' '|| st_rec.priezvisko || ' - ' || st_rec.kredity);
    END LOOP;
end;

```


Poznámka Metóda dbms_output.put_line vypisuje na obrazovku v prípade, že predtým použijeme zapnutie vypisovania:
SQL> set serveroutput on

9.10 Výnimky

- Štandardné výnimky

```

BEGIN
    prikazy bloku
EXCEPTION
    WHEN nazov_vynimky1 THEN
        priakzy1
    WHEN nazov_vynimky2 THEN
        priakzy2
END; -- ukoncenie bloku prikazov

```


- Užívateľom definované výnimky:

1. Pomocou funkcie

```
RAISE_APPLICATION_ERROR(cislo_chyby, text_chyby);
```

Číslo chyby musí byť z intervalu [-20000, -29999]. Presne túto chybu nie je možné odchytiť v časti EXCEPTION, len medzi ostatnými chybami (WHEN OTHERS THEN ...)

2. Pomocou premennej

- (a) Deklarácia chybovej premennej:

```
chybova_premenna EXCEPTION;
```

- (b) Vyvolanie výnimky:

```
RAISE chybova_premenna;
```

- (c) Odchytenie výnimky:

```
WHEN chybova_premenna THEN  
    prikazy...
```

■ **Príklad 9.18: Spracovanie štandardnej výnimky.**

```
declare  
    p_meno      os_udaje.meno%TYPE;  
    p_priezv    os_udaje.priezvisko%TYPE;  
BEGIN  
    SELECT meno, priezvisko  
        INTO p_meno, p_priezv  
        from os_udaje  
        where rod_cislo = '3';  
  
    dbms_output.put_line( p_meno || ' ' || p_priezv);  
  
EXCEPTION  
    WHEN no_data_found THEN  
        dbms_output.put_line ('Nebol najdeny');  
    WHEN others THEN  
        dbms_output.put_line ('Ina chyba');  
END;  
/
```

Exception	Oracle Error	SQLCODE Value
ACCESS_INTO_NULL	ORA-06530	-6530
CASE_NOT_FOUND	ORA-06592	-6592
COLLECTION_IS_NULL	ORA-06531	-6531
CURSOR_ALREADY_OPEN	ORA-06511	-6511
DUP_VAL_ON_INDEX	ORA-00001	-1
INVALID_CURSOR	ORA-01001	-1001
INVALID_NUMBER	ORA-01722	-1722
LOGIN_DENIED	ORA-01017	-1017
NO_DATA_FOUND	ORA-01403	+100
NOT_LOGGED_ON	ORA-01012	-1012
PROGRAM_ERROR	ORA-06501	-6501
ROWTYPE_MISMATCH	ORA-06504	-6504
SELF_IS_NULL	ORA-30625	-30625
STORAGE_ERROR	ORA-06500	-6500
SUBSCRIPT_BEYOND_COUNT	ORA-06533	-6533
SUBSCRIPT_OUTSIDE_LIMIT	ORA-06532	-6532
SYS_INVALID_ROWID	ORA-01410	-1410
TIMEOUT_ON_RESOURCE	ORA-00051	-51
TOO_MANY_ROWS	ORA-01422	-1422
VALUE_ERROR	ORA-06502	-6502
ZERO_DIVIDE	ORA-01476	-1476

■ **Príklad 9.19:** *Vyvolanie užívateľskej výnimky.*

```

create or replace procedure
    zapis_predmet( oc  student.os_cislo%TYPE,
                  cp  predmet.cis_predm%TYPE,
                  rok  zap_predmety.skrok%TYPE
                )
AS
    pocet  integer;
BEGIN
    SELECT count(*) INTO pocet
    from student
    where os_cislo = oc;

    IF (pocet = 0) THEN
        RAISE_APPLICATION_ERROR(-2000, 'Not existing student');
    END IF;

    SELECT count(*) INTO pocet
    from predmet
    where cis_predm = cp;

    IF (pocet = 0) THEN
        RAISE_APPLICATION_ERROR(-2001, 'Not existing subject');
    END IF;

    SELECT count(*) INTO pocet
    from predmet_bod
    where cis_predm = cp
        and skrok = rok;

    IF (pocet = 0) THEN
        RAISE_APPLICATION_ERROR(-2002, 'Not existing subject for the year');
    END IF;

```

```
INSERT INTO zap_predmety (os_cislo, cis_predm, skrok, prednasajuci, ects )
  SELECT oc, cp, rok, garant, ects
    FROM predmet_bod
   WHERE cis_predm = cp
        AND skrok = rok;

END;
/
```

■ *Príklad 9.20: Vyvolanie a spracovanie užívateľskej výnimky.*

```
create or replace procedure
  zapis_predmet( oc  student.os_cislo%TYPE,
                 cp  predmet.cis_predm%TYPE,
                 rok  zap_predmety.skrok%TYPE
               )
AS
  err1  EXCEPTION;
  err2  EXCEPTION;
  err3  EXCEPTION;

  pocet  integer;
BEGIN
  SELECT count(*) INTO pocet
    from student
   where os_cislo = oc;

  IF ( pocet = 0 ) THEN
    RAISE err1;
  END IF;

  SELECT count(*) INTO pocet
    from predmet
   where cis_predm = cp;

  IF ( pocet = 0 ) THEN
    RAISE err2;
  END IF;

  SELECT count(*) INTO pocet
    from predmet_bod
   where cis_predm = cp
        and skrok = rok;

  IF ( pocet = 0 ) THEN
    RAISE err3;
  END IF;

  INSERT INTO zap_predmety (os_cislo, cis_predm, skrok, prednasajuci, ects )
    SELECT oc, cp, rok, garant, ects
      FROM predmet_bod
     WHERE cis_predm = cp
          AND skrok = rok;

EXCEPTION
  WHEN err1 THEN
```

```

        dbms_output.put_line('Not existing student');
    WHEN err2 THEN
        dbms_output.put_line('Not existing subject');
    WHEN err3 THEN
        dbms_output.put_line('Not existing subject for the year');
    WHEN others THEN
        dbms_output.put_line('Other error');
END;
/

```

```

SQL> execute zapis_predmet ( 501555, 'BI06', 2015 );
Not existing subject for the year

```

9.10.1 Obmedzenia pre funkcie volané z príkazov DML

1. Funkcie volané v príkaze Select nemôžu obsahovať DML príkazy (Insert, Delete, Update).
2. Funkcie volané z príkazu Update alebo Delete nemôžu obsahovať ani príkazy Select, ani ostatné DML príkazy nad tou istou tabuľkou.
3. Funkcie volané z ľubovoľného SQL príkazu nemôžu obsahovať príkaz ukončenia transakcie (t.j., Commit, Rollback)
4. Funkcie volané z ľubovoľného SQL príkazu nemôžu obsahovať ani žiaden DDL príkaz (napr. Create Table), pretože DDL príkaz ukončí prebiehajúcu transakciu (generuje príkaz Commit).
5. Volanie podprogramov z funkcie, ktoré porušujú predchádzajúce obmedzenia je taktiež nepovolené.

Poznámka V prípade porušenia niektorého z uvedených obmedzení bude vyvolaná nasledovaná výnimka:

ORA-04091: is mutating, trigger/function may not see it

9.11 Zvýšenie kontroly prístupových práv (Invoker's rights)

V niektorých prípadoch je potrebné zvýšiť kontrolu prístupových práv na používané objekty. Jedným zo spôsobov je kontrola práv užívateľa, ktorý spúšťa príslušnú metódu a druhý spôsob kontroluje práva súvisiace s objektami, nad ktorými sa vykonávajú jednotlivé operácie. V ďalšom texte to podrobnejšie popíšeme a budeme demonštrovať na príkladoch.

9.11.1 Zvýšenie kontroly prístupových práv na objekty

Ak chceme kontrolovať práva používateľa, ktorý spúšťa príslušnú metódu, je nutné v tele metódy uviesť klauzulu `AUTHID CURRENT_USER`. Použitie tejto klauzuly spôsobí, že bude kontrolované, či používateľ, ktorý spúšťa metódu, má práva na manipuláciu s objektami použitými v metóde.

Bez klauzuly `AUTHID CURRENT_USER` by táto kontrola nebola vykonaná, ale budú kontrolovať len práva na spustenie danej metódy (`grant execute`) a nie práva na samotné objekty.

■ Príklad 9.21: Metódy a práva

Na tomto príklade chceme ukázať, aké práva musí mať užívateľ, aby mohol úspešne spustiť metódu.

1. Užívateľ `kmat` vytvorí funkciu `vypis_hodnotenie` s klauzulou `AUTHID CURRENT_USER`, ktorá má vrátiť slovné hodnotenie podľa zadaného počtu bodov.

```

--- kmat
create or replace function vypis_hodnotenie ( pocet_bodov integer)
return varchar2
  AUTHID CURRENT_USER
AS
  vystup varchar2(35):='';
begin

  select vysledok|| ' - '|| slovne_hodnotenie
        INTO vystup
        from kmat.hodnotenie
        where pocet_bodov between hodnota_od and hodnota_do;

  return vystup;
end;
/

```

...t.j. ten, kto bude spúšťať túto procedúru, musí mať právo na tabuľku `kmat.hodnotenie`.

- Užívateľ `kmat` prideli právo na spustenie tejto funkcie užívateľovi `vajsova`.

```
grant execute on vypis_hodnotenie to vajsova;
```

- Užívateľ `kmat` vypíše hodnotenie zodpovedajúce 92 bodom.

```
select kmat.vypis_hodnotenie(92) from dual;
```

```
VYPIS_HODNOTENIE(92)
```

```
-----
A - vyborne
```

- Užívateľ `vajsova` sa teda pokúsi spustiť funkciu `kmat.vypis_hodnotenie(92)`.

```

--- vajsova
select kmat.vypis_hodnotenie(92) from dual
      *
ERROR at line 1:
ORA-00942: table or view does not exist
ORA-06512: at "KMAT.VYPIS_HODNOTENIE", line 8

```

...napriek tomu, že má právo na spustenie metódy, dostane chybové hlásenie, pretože nemá práva na select z tabuľky `kmat.hodnotenie`. (Všimnite si, že chybová hláška nezodpovedá reálnemu problému.)

- Teda užívateľ `kmat` dá ešte práva na príkaz Select z tabuľky `kmat.hodnotenie` užívateľovi `vajsova`.

```

--- kmat
grant select on kmat.hodnotenie to vajsova;
```

- Teraz sa užívateľ `vajsova` opäť môže pokúsiť o spustenie funkcie.

```

--- vajsova
SQL> select kmat.vypis_hodnotenie(92) from dual;
```

```
KMAT.VYPIS_HODNOTENIE(92)
```

```
-----
A - vyborne
```

9.11.2 Práva používateľa a schéma objektov

Štandardne pokiaľ v metóde neuvedieme schému objektov, bude nahradená schémou toho užívateľa, ktorý danú metódu vytvára. Ak však použijeme klauzulu `AUTHID CURRENT_USER` budeme musieť pamätať, že bude defaultne používaná schéma užívateľa, ktorý volá danú metódu. Výhodou je, že môžeme mať jednu metódu a každý užívateľ pracuje so svojimi vlastnými dátami.

■ **Príklad 9.22: Práva používateľa (invoker) a defaultná schéma**

1. Užívateľ `kmat` vytvorí funkciu `vypis_hodnotenie` s klauzulou `AUTHID CURRENT_USER`. Všimnite si, že tabuľku `hodnotenie` použil v príkaze `Select` bez schémy.

```
--- kmat
create or replace function vypis_hodnotenie ( pocet_bodov integer)
  return varchar2
  AUTHID CURRENT_USER
AS
  vystup varchar2(35):='';
begin

  select vysledok|| ' - '|| slovne_hodnotenie
        INTO vystup
  from   hodnotenie
  where pocet_bodov between hodnota_od and hodnota_do;

  return vystup;
end;
/
```

2. Dá práva na spustenie tejto funkcie užívateľovi `vajsova`.

```
--- kmat
grant execute on vypis_hodnotenie to vajsova;
```

3. Užívateľ `vajsova` sa pokúsi spustiť danú funkciu.

```
--- vajsova
SQL> select kmat.vypis_hodnotenie(92) from dual;
select kmat.vypis_hodnotenie(92) from dual
      *
ERROR at line 1:
ORA-00942: table or view does not exist
ORA-06512: at "KMAT.VYPIS_HODNOTENIE", line 8
```

4. Užívateľ `kmat` teda pridá práva na príkaz `Select` z tabuľky `hodnotenie`.

```
--- kmat
grant select on kmat.hodnotenie to vajsova;
```

5. Znovu sa užívateľ `vajsova` sa pokúsi spustiť danú funkciu, avšak bez úspechu.

```
--- vajsova
SQL> select kmat.vypis_hodnotenie(92) from dual;
select kmat.vypis_hodnotenie(92) from dual
      *
ERROR at line 1:
ORA-00942: table or view does not exist
ORA-06512: at "KMAT.VYPIS_HODNOTENIE", line 8
```

-
6. Užívateľ vajsova si musí vytvoriť tabuľku hodnotenie a naplniť ju dátami.

```
create table hodnotenie
(
    hodnota_od integer    check ( hodnota_od >= 0) NOT NULL,
    hodnota_do integer    check ( hodnota_do >= 0) NOT NULL,
    vysledok   char(1)     check ( vysledok in ('A','B','C','D','E','F'))
                    NOT NULL PRIMARY KEY,
    slovne_hodnotenie varchar2(30)
)
/

insert into hodnotenie values (95, 100, 'A', 'vyborne');
insert into hodnotenie values (90, 94, 'B', 'velmi dobre');
```

7. Až teraz bude funkcia správne pracovať.

```
--- vajsova
SQL> select kmat.vypis_hodnotenie(92) from dual;

KMAT.VYPIS_HODNOTENIE(92)
-----
B - velmi dobre
```

8. Všimnite si, že užívateľ kmat dostáva iné výsledky, aj keď používa tú istú funkciu s rovnakým vstupným parametrom. Je to dôsledok toho, že príkaz Select spracováva dáta z rôznych tabuliek.

```
--- kmat
SQL> select kmat.vypis_hodnotenie(92) from dual;

KMAT.VYPIS_HODNOTENIE(92)
-----
A - vyborne
```